

กฎกระทรวง
สุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป
พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“มูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ชากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น แต่ไม่หมายความรวมถึง

(๑) มูลฝอยติดเชื้อ

(๒) มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และ

(๓) สิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ของเสียจากวัตถุดิบ ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ของเสียที่เป็นผลิตภัณฑ์เสื่อมคุณภาพ และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า มูลฝอยทั่วไปที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้

“มูลฝอยติดเชื้อ” หมายความว่า มูลฝอยติดเชื้อตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ที่เป็นวัตถุหรือปนเปื้อนสารที่มีคุณสมบัติเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารออกซิไดซ์ สารเปอร์ออกไซด์ สารระคายเคือง สารกัดกร่อน สารที่เกิดปฏิกิริยาได้ง่าย สารที่ระเบิดได้ สารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม สารหรือสิ่งอื่นใดที่อาจก่อหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม แต่ไม่หมายความรวมถึงมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อ กากกัมมันตรังสี และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“น้ำชะมูลฝอย” หมายความว่า ของเหลวที่ไหลชะผ่านหรือของเหลวที่ออกมาจากมูลฝอยทั่วไป ซึ่งอาจประกอบด้วยสารละลายหรือสารแขวนลอยผสมอยู่

“อาคารอยู่อาศัยรวม” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับหลายครอบครัว โดยแบ่งออกเป็นหน่วยแยกจากกันสำหรับแต่ละครอบครัว

“ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอย” หมายความว่า ประชาชน และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร สถานประกอบการ สถานบริการ โรงงานอุตสาหกรรม ตลาด หรือสถานที่ใด ๆ ที่เป็นแหล่งกำเนิดมูลฝอย

ข้อ ๓ ห้ามผู้ใดถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งมูลฝอยทั่วไป นอกจากถ่าย เท ทิ้ง หรือกำจัด ณ สถานที่ หรือตามวิธีที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดหรือจัดให้

ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีสถานที่ถ่าย เท หรือทิ้งมูลฝอยทั่วไปในที่หรือทางสาธารณะ หรือกำหนดให้มีวิธีจัดการมูลฝอยทั่วไปตามกฎหมายกระทรวงนี้หรือตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานหรือบุคคลดังต่อไปนี้ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(๑) ราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๓) บุคคลซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม

(๔) บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการตามมาตรา ๑๙

ในการจัดการมูลฝอยทั่วไป ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมกำกับในการจัดการมูลฝอยทั่วไปอย่างน้อยสองคน โดยให้มีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒
การเก็บมูลฝอยทั่วไป

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการเก็บมูลฝอยทั่วไป ให้ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยคัดแยกมูลฝอยที่อย่างน้อยต้องคัดแยกเป็นมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยให้คัดแยกมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ออกจากมูลฝอยทั่วไปด้วย

ราชการส่วนท้องถิ่นอาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้มีการคัดแยกมูลฝอยอินทรีย์หรือมูลฝอยประเภทอื่นออกจากมูลฝอยทั่วไปได้

ข้อ ๖ ถุงหรือภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ถุงสำหรับบรรจุมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ต้องเป็นถุงพลาสติกหรือถุงที่ทำจากวัสดุอื่นที่มีความเหนียว ทนทาน ไม่ฉีกขาดง่าย ไม่รั่วซึม ขนาดเหมาะสม และสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก

(๒) ภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ต้องทำจากวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย มีความแข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีฝาปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้ ขนาดเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก และง่ายต่อการถ่ายและเทมูลฝอย

ถุงหรือภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุข้อความที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีขนาดและสีของข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดข้อความหรือสัญลักษณ์บนถุงหรือภาชนะสำหรับบรรจุมูลฝอยตาม (๑) และ (๒)

ข้อ ๗ ให้ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยบรรจุมูลฝอยทั่วไปหรือมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ในถุงหรือภาชนะบรรจุตามข้อ ๖ ในกรณีบรรจุในถุงต้องบรรจุในปริมาณที่เหมาะสม และมีดหรือปิดปากถุงให้แน่นเพื่อป้องกันการหกหล่นของมูลฝอยดังกล่าว กรณีบรรจุในภาชนะบรรจุต้องบรรจุในปริมาณที่เหมาะสม และมีการทำความสะอาดภาชนะบรรจุนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ

ข้อ ๘ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารอยู่อาศัยรวม อาคารชุด หอพัก หรือโรงแรมที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่แปดสิบห้องขึ้นไป หรือมีพื้นที่ใช้สอยมากกว่าสี่พันตารางเมตรขึ้นไป หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร สถานประกอบการ สถานบริการ โรงงานอุตสาหกรรม ตลาด หรือสถานที่ใด ๆ ที่มีปริมาณมูลฝอยทั่วไปตั้งแต่สองลูกบาศก์เมตรต่อวัน ต้องจัดให้มีที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ หรือภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ที่มีขนาดใหญ่ ที่เป็นไปตามข้อ ๕ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ตามความเหมาะสมหรือตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๙ ที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นอาคารหรือเป็นห้องแยกเป็นสัดส่วนเฉพาะที่มีการป้องกันน้ำฝน หรือภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ที่มีขนาดใหญ่ตามข้อ ๑๑ ที่สามารถบรรจุมูลฝอยได้ไม่น้อยกว่าสองวัน

(๒) มีพื้นและผนังของอาคารหรือห้องแยกตาม (๑) ต้องเรียบ มีการป้องกันน้ำซึมหรือน้ำเข้า ทำด้วยวัสดุที่ทนทาน ทำความสะอาดง่าย สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค และมีการระบายอากาศ

(๓) มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียหรือระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อรวบรวมน้ำเสียไปจัดการตามที่กฎหมายกำหนด

(๔) มีประตูกว้างเพียงพอให้สามารถเคลื่อนย้ายมูลฝอยได้โดยสะดวก

(๕) มีการกำหนดขอบเขตบริเวณที่ตั้งสถานที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป มีข้อความที่มีขนาดเห็นได้ชัดเจนว่า “ที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป” และมีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ที่พักรวมมูลฝอยทั่วไปต้องตั้งอยู่ในสถานที่ที่สะดวกต่อการเก็บรวบรวมและขนถ่ายมูลฝอยทั่วไป และอยู่ห่างจากแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและสถานที่ประกอบหรือปรุงอาหาร ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๑๐ ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่สำหรับสถานที่ตามข้อ ๘ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ทำจากวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย มีความแข็งแรง ทนทาน ไม้รั้วซึม มีฝาปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้ ขนาดเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกและง่ายต่อการถ่ายและเหมมูลฝอย

(๒) มีข้อความว่า “มูลฝอยทั่วไป” หรือ “มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” แล้วแต่กรณี และมีขนาดและสีของข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

ในกรณีให้เห็นสมควรเพื่อความสะดวกในการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดตราหรือสัญลักษณ์สำหรับพิมพ์บนภาชนะรองรับมูลฝอยตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๑ ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งมีปริมาตรตั้งแต่สองลูกบาศก์เมตรขึ้นไป ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีความแข็งแรง ทนทาน ไม้รั้วซึม มีลักษณะปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้ สะดวกต่อการขนถ่ายมูลฝอย และสามารถล้างทำความสะอาดได้ง่าย มีระบบรวบรวมและป้องกันน้ำชะมูลฝอยไหลปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

(๒) มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ที่มีขนาดใหญ่ต้องตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม สะดวกต่อการขนย้ายและไม่กีดขวางเส้นทางจราจร แยกเป็นสัดส่วนเฉพาะ พื้นฐานเรียบมั่นคง แข็งแรง ทำความสะอาดง่าย มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียหรือระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อรวบรวมน้ำเสียไปจัดการตามที่กฎหมายกำหนด และอยู่ห่างจากแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และสถานที่ประกอบหรือปรุงอาหารตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๑๒ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ตามข้อ ๑๐ หรือภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ที่มีขนาดใหญ่ตามข้อ ๑๑ ในที่หรือทางสาธารณะตามความเหมาะสมหรือตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๑๓ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและคัดแยกมูลฝอยทั่วไปและจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว

ผู้ปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีและได้รับความรู้ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง จัดให้มีสถานที่คัดแยกมูลฝอยทั่วไป ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นพื้นที่เฉพาะ มีขนาดเพียงพอ เหมาะสม สามารถรองรับมูลฝอยทั่วไปที่จะนำเข้ามาคัดแยกได้ และมีการรักษาบริเวณโดยรอบให้สะอาดและเป็นระเบียบอยู่เสมอ

(๒) มีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นวัตถุต่าง ๆ ได้ชัดเจน

(๓) มีการระบายอากาศเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

(๔) จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม และอ่างล้างมือที่สะอาดและเพียงพอ สำหรับใช้งานและชำระล้างร่างกาย

(๕) มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค

(๖) มีการป้องกันฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๗) จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยและมีการบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา

(๘) มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย และน้ำทิ้งที่ระบายออกสู่ภายนอกเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มชุมชนดำเนินการคัดแยกมูลฝอยในลักษณะที่ไม่เป็นการค้าหรือแสวงหากำไร ต้องแจ้งราชการส่วนท้องถิ่นที่วิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มชุมชนนั้นตั้งอยู่ และให้ราชการส่วนท้องถิ่นกำกับดูแลการดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

ข้อ ๑๕ ห้ามผู้ประกอบการหรือผู้ครอบครองโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทั่วไปทิ้งสิ่งของที่ไม่ใช่แล้วหรือของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบการโรงงานของเสียจากวัตถุดิบ ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ของเสียที่เป็นผลิตภัณฑ์เสื่อมคุณภาพ และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ปะปนกับมลพิษทั่วไป

หมวด ๓
การขนมูลพิษทั่วไป

ข้อ ๑๖ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานซึ่งทำหน้าที่เก็บและขนมูลพิษทั่วไป และจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว อุปกรณ์หรือเครื่องมือป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อุปกรณ์และเครื่องมือป้องกันอัคคีภัย ตลอดจนเครื่องมือปฐมพยาบาลไว้ประจำรถเก็บและขนมูลพิษไปด้วย

ผู้ปฏิบัติงานเก็บและขนมูลพิษทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีและผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๑๗ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการขนมูลพิษทั่วไปให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) แยกขนมูลพิษทั่วไป หรือกำหนดวันในการขนมูลพิษทั่วไปตามประเภทตามข้อ ๕ หรือตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด

(๒) จัดให้มีมาตรการควบคุมกำกับการขนมูลพิษทั่วไปเพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งมูลพิษทั่วไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) ใช้ยานพาหนะขนมูลพิษทั่วไปที่มีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ ๑๘ และต้องดูแลยานพาหนะดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) มีการล้างทำความสะอาดยานพาหนะและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการขนมูลพิษทั่วไปเป็นประจำทุกวัน โดยสถานที่ล้างทำความสะอาดดังกล่าวต้องมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ทนทาน มีความลาดเอียง น้ำไม่ท่วมขัง ทำความสะอาดง่าย มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียหรือระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อรวบรวมน้ำเสียไปจัดการตามที่กฎหมายกำหนด และมีการป้องกันเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

(ข) จัดให้มีบริเวณที่จอดเก็บยานพาหนะขนมูลพิษทั่วไป มีขนาดกว้างเพียงพอ และมีการดูแลทำความสะอาดบริเวณดังกล่าวเป็นประจำ

ข้อ ๑๘ ยานพาหนะขนมูลฝอยทั่วไป ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ตัวถังบรรจุมูลฝอยทั่วไปมีความแข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีลักษณะปกปิด ง่ายต่อการบรรจุขนถ่าย และทำความสะอาด ระดับตัวถังไม่สูงเกินไปหรืออยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในขณะขนถ่ายมูลฝอยทั่วไป

(๒) มีการป้องกันหรือติดตั้งภาชนะรองรับน้ำจากมูลฝอยทั่วไป เพื่อมิให้รั่วไหลตลอดการปฏิบัติงาน และสามารถนำน้ำเสียจากมูลฝอยทั่วไปไปบำบัดในระบบบำบัดน้ำเสีย

(๓) มีสัญลักษณ์หรือสัญญาณไฟติดไว้ประจำยานพาหนะชนิดไม่ก่อให้เกิดความรำคาญสามารถมองเห็นได้ในระยะไกล และเปิดให้สัญญาณตลอดเวลาในขณะที่ปฏิบัติงาน

กรณีบุคคลตามข้อ ๔ (๓) ให้แสดงชื่อราชการส่วนท้องถิ่นด้วยตัวหนังสือที่มีขนาดสามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้ที่ภายนอกตัวถังด้านข้างทั้งสองด้านของยานพาหนะขนมูลฝอยทั่วไปพร้อมกับแสดงแผ่นป้ายขนาดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ระบุชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลนั้นไว้ที่ยานพาหนะขนมูลฝอยทั่วไป ในบริเวณที่บุคคลภายนอกสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน

กรณีบุคคลตามข้อ ๔ (๔) ให้แสดงชื่อและเลขที่ใบอนุญาตของผู้ได้รับใบอนุญาตด้วยตัวหนังสือที่มีขนาดสามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้ที่ภายนอกตัวถังด้านข้างทั้งสองด้านของยานพาหนะขนมูลฝอยทั่วไป พร้อมกับแสดงแผ่นป้ายขนาดที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ระบุชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลนั้นไว้ที่ยานพาหนะขนมูลฝอยทั่วไป ในบริเวณที่บุคคลภายนอกสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มีความจำเป็น หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง อาจจัดให้มีสถานีขนถ่ายมูลฝอยทั่วไปก็ได้

สถานีขนถ่ายมูลฝอยทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) เป็นอาคารที่มีการป้องกันน้ำซึมหรือน้ำเข้า มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีขนาดเหมาะสมกับปริมาณมูลฝอยทั่วไปที่ต้องพักรอการขนถ่าย

(๒) มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือนหรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๓) มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย และน้ำทิ้งที่ระบายออกสู่ภายนอกเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่อาคารที่ไม่ถูกบังคับให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย

หมวด ๔
การกำจัดมูลฝอยทั่วไป

ข้อ ๒๐ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานซึ่งทำหน้าที่กำจัดมูลฝอยทั่วไป และจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว อุปกรณ์หรือเครื่องมือป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อุปกรณ์และเครื่องมือป้องกันอัคคีภัย ตลอดจนเครื่องมือปฐมพยาบาลติดตั้งไว้ในบริเวณสถานที่กำจัดมูลฝอยทั่วไปด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่กำจัดมูลฝอยทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี และผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๑ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปดังต่อไปนี้

(๑) กำจัดมูลฝอยทั่วไปโดยวิธีหนึ่งวิธีใดตามที่กำหนดในข้อ ๒๒ โดยให้ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ก่อนทำการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยทั่วไป และมีมาตรการควบคุมกำกับการดำเนินงานกำจัดมูลฝอยทั่วไปในแต่ละวิธีให้เป็นไปตามสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไปเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

(๒) ไม่นำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงานของเสียจากวัตถุดิบ ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ของเสียที่เป็นผลิตภัณฑ์เสื่อมคุณภาพ และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน มูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน มากำจัดร่วมกับมูลฝอยทั่วไป

ข้อ ๒๒ การกำจัดมูลฝอยทั่วไป ให้ดำเนินการตามวิธีหนึ่งวิธีใด ดังต่อไปนี้

- (๑) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
- (๒) การเผาในเตาเผา
- (๓) การหมักทำปุ๋ยและการหมักทำก๊าซชีวภาพ
- (๔) การกำจัดแบบผสมผสาน
- (๕) วิธีอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒๓ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาตามข้อ ๒๑ (๑) และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสถานที่ตั้งเหมาะสม มีบริเวณเพียงพอในการฝังกลบโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้รั้งคาม หรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นด้วย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานที่ตั้งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) มีพื้นที่แนวกันชนโดยรอบภายในอาณาเขตของสถานที่ฝังกลบมูลฝอยทั่วไป เพื่อจัดเป็นพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้ ถนน และรางระบายน้ำผิวดิน เพื่อลดปัญหาด้านทัศนียภาพจากการฝังกลบและปัญหากลิ่นรบกวน

(๓) มีระบบป้องกันการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินจากน้ำชะมูลฝอย โดยมีการบดอัดกันบ่อด้านล่างและด้านข้างให้แน่นและปูด้วยแผ่นวัสดุกันซึม ทั้งนี้ ตามลักษณะและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๔) มีระบบรวบรวมน้ำชะมูลฝอยจากกันบ่อเพื่อส่งไปยังระบบบำบัดน้ำเสียที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนน้ำใต้ดิน และมีกระบวนการบำบัดน้ำชะมูลฝอยให้ได้มาตรฐานน้ำทิ้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๕) มีการใช้ดินหรือวัสดุอื่นกลบทับทุกครั้งที่มีการนำมูลฝอยทั่วไปไปฝังกลบ และปิดการฝังกลบเมื่อบ่อฝังกลบเต็ม โดยปิดทับหน้าบ่อฝังกลบด้วยดินหนาอย่างน้อยหกสิบเซนติเมตร หรือวัสดุอื่นที่เหมาะสม เพื่อป้องกันกลิ่น การปลิวของมูลฝอย ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงพาหะนำโรค รวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๖) มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๗) ต้องมีระบบรวบรวมและระบายก๊าซออกจากหลุมฝังกลบ และมีระบบเผาทำลายก๊าซหรือมีระบบการนำก๊าซไปใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น

(๘) มีบ่อสำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนของน้ำใต้ดิน และในระหว่างการดำเนินการฝังกลบให้รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒๔ การเผาในเตาเผา ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาตามข้อ ๒๑ (๑) และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสถานที่ตั้งเหมาะสม มีขนาดพื้นที่เหมาะสมกับกระบวนการเผามูลฝอยทั่วไป มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

(๒) มีที่พักรวมมูลฝอยทั่วไป ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะตามข้อ ๙

(๓) มีพื้นที่แนวกันชนโดยรอบภายในอาณาเขตของสถานที่เผามูลฝอยทั่วไป เพื่อจัดเป็นพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้ ถนน และรางระบายน้ำผิวดิน เพื่อลดปัญหาด้านทัศนียภาพจากการเผาและปัญหากลิ่นรบกวน

(๔) ต้องเผามูลฝอยทั่วไปที่อุณหภูมิไม่ต่ำกว่าแปดร้อยห้าสิบบองศาเซลเซียส และมีระบบควบคุมคุณภาพอากาศที่ปล่อยออกจากปล่องเตาเผามูลฝอยทั่วไป ให้ได้มาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๕) มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๖) มีการบำบัดน้ำเสียจากระบบกำจัด และน้ำเสียใด ๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในสถานที่กำจัดให้ได้มาตรฐานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๗) มีพื้นที่สำหรับเก็บเก็บกากหนักที่มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีระบบในการนำกากหนักไปกำจัดเป็นประจำ โดยใช้วิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ที่มีการป้องกันน้ำชะซีเมนต์ปนเปื้อนแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน หรือมีระบบที่ปลอดภัยในการนำกากหนักไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

(๘) มีพื้นที่สำหรับเก็บกากลอยที่มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีระบบในการนำกากลอยออกไปกำจัดเป็นประจำ โดยใช้วิธีการฝังกลบอย่างปลอดภัย (Secured Landfill) ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือมีระบบที่ปลอดภัยในการนำกากลอยไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น

ข้อ ๒๕ การหมักทำปุ๋ยและการหมักทำก๊าซชีวภาพ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาตามข้อ ๒๑ (๑) และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสถานที่ตั้งเหมาะสม

(๒) มีระบบคัดแยกมูลฝอยทั่วไปเพื่อนำมาหมักทำปุ๋ยหรือทำก๊าซชีวภาพ ซึ่งอาจมีอาคารที่มีขนาดพื้นที่เหมาะสม มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอต่อการคัดแยกดังกล่าว

(๓) มีระบบบำบัดกลิ่นจากมูลฝอยทั่วไปภายในอาคารคัดแยกมูลฝอยทั่วไป

(๔) มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๕) มูลฝอยทั่วไปจากการคัดแยกส่วนที่หมักทำปุ๋ยหรือหมักทำก๊าซชีวภาพไม่ได้ ต้องมีระบบกำจัดหรือส่งไปกำจัดโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลหรือการเผาในเตาเผา หรืออาจมีการนำมูลฝอยทั่วไปนำกลับมาใช้ใหม่ได้ไปใช้ประโยชน์

(๖) ต้องบำบัดน้ำชะมูลฝอยทั่วไป น้ำเสียจากสถานที่คัดแยกและสถานที่หมักทำปุ๋ยหรือทำก๊าซชีวภาพให้ได้คุณภาพมาตรฐานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๗) กรณีหมักทำก๊าซชีวภาพ บ่อหมักต้องเป็นระบบปิด มีการนำก๊าซชีวภาพไปใช้ประโยชน์ และมีระบบเผาก๊าซทิ้งกรณีระบบการใช้ประโยชน์จากก๊าซชีวภาพหยุดการทำงาน

ข้อ ๒๖ การกำจัดแบบผสมผสาน โดยใช้วิธีการกำจัดมูลฝอยทั่วไปมากกว่าหนึ่งวิธี ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสัญลักษณ์ตามข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ หรือข้อ ๒๕

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๗ ให้หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี ที่ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยทั่วไปอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ต้องดำเนินการเก็บและขนมูลฝอยทั่วไป ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ที่ดำเนินการเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปแต่ยังมิได้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ต้องดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการการควบคุมหรือกำกับดูแลการกำจัดมูลฝอยทั่วไปให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสุขภาพและอนามัยของประชาชน และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

แนวทางการควบคุม กำกับ ป้องกันการเกิดไฟไหม้บ่อขยะ และคำแนะนำสำหรับประชาชนในการป้องกัน ลดความเสี่ยงสุขภาพจากกรณีไฟไหม้บ่อขยะ

สถานการณ์ไฟไหม้บ่อขยะ ส่งผลให้เกิดควันไฟ เขม่า เถ้า และฝุ่นละอองที่มีการปนเปื้อนสารมลพิษจากการเผาไหม้กองขยะที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน ทำให้เกิดภาวะเจ็บป่วย โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงกลุ่มเปราะบาง ทั้งผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ตลอดจนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การปนเปื้อนสารมลพิษจากน้ำชะขยะลงสู่สิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษอากาศ ก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กและก๊าซพิษต่าง ๆ เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนออกไซด์ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์ เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการเร่งกำหนดมาตรการควบคุม ป้องกัน และกำหนดแนวทางไม่ให้เกิดปัญหาไฟไหม้บ่อขยะในพื้นที่ เพื่อลดความเสี่ยงสุขภาพประชาชน พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการให้บริการคุ้มครองด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ให้ความสำคัญกับการสถานการณ์ไฟไหม้บ่อขยะดังกล่าว เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่กระทบต่อการดำรงชีวิต ส่งผลกระทบต่อภาวะทางสุขภาพประชาชน จึงขอความร่วมมือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล ควบคุม กำกับการบริหารจัดการบ่อขยะ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรการและแนวทางดูแลสุขลักษณะ และจัดการบ่อกำจัดขยะในพื้นที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปฏิบัติตามมาตรการเสริมแนวทางการควบคุม กำกับ ป้องกันการเกิดไฟไหม้บ่อขยะ สำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. แนวทางการควบคุม กำกับ ป้องกันการเกิดไฟไหม้บ่อขยะ สำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ๑) มีการสำรวจข้อมูลบ่อขยะ ลักษณะ หรือรูปแบบของบ่อขยะที่มีในพื้นที่รับผิดชอบให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เห็นถึงขอบเขต และแผนที่ความเสี่ยงสุขภาพจากปัญหาบ่อขยะในพื้นที่ นำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายในการดูแลสุขลักษณะและจัดการบ่อขยะตามมาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้
- ๒) มีการป้องกันการเข้าพื้นที่ โดยการปิดกั้นพื้นที่บ่อขยะโดยรอบ จัดให้มีรั้วรอบขอบชิด
- ๓) มีพื้นที่กันชนโดยรอบ เพื่อป้องกันไฟลุกลามเข้ามาจากภายนอก
- ๔) จัดให้มีผู้ควบคุม ดูแล เฝ้าระวัง หรือหน่วยงานรักษาความปลอดภัยในพื้นที่บ่อขยะ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- ๕) มีการบันทึกคนเข้าออกพื้นที่ เพื่อป้องกันไม่ให้มีบุคคลภายนอกเข้ามาในพื้นที่ อันอาจก่อประกายไฟจนเป็นเหตุให้เกิดไฟไหม้ในบ่อขยะ
- ๖) มีการตรวจตราบ่อขยะโดยรอบทุกวัน และมีการคัดแยกขยะพลาสติกก่อนการกำจัด
- ๗) มีการตรวจสอบควันไฟในบ่อขยะเป็นประจำ
- ๘) จัดให้มีการปิดคลุมขยะหลังจากการเทกองในแต่ละวันโดยรอบ และมีกลไกควบคุม กำกับ ให้มีการฝังกลบขยะตามหลักสุขาภิบาล เพื่อป้องกันไม่ให้ขยะปลิวกระจายไปทั่วบริเวณ อาจทำให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้
- ๙) ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่เพียงพอและเหมาะสม พร้อมมีป้ายเตือนห้ามสูบบุหรี่ หรือห้ามจุดไฟ และจัดให้มีระบบป้องกันเพลิงไหม้ที่มีการดำเนินการให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา
- ๑๐) มีกระบวนการแจ้งเตือนภัยประชาชนเมื่อเกิดเหตุไฟไหม้บ่อขยะ เพื่อให้ประชาชนรับรู้และหาทางหลีกเลี่ยงป้องกันตนเองและครอบครัวจากปัญหาควันไฟ ฝุ่นละอองจากการเผาไหม้ได้ทัน่วงที

๒. คำแนะนำสำหรับประชาชนในการป้องกัน ดูแลตนเอง ลดความเสี่ยงสุขภาพจากกรณีไฟไหม้บ่อขยะ

- ๑) ติดตามข่าวสาร สถานการณ์การแจ้งเตือนจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด
- ๒) หลีกเลี่ยงการออกนอกอาคารและบ้านเรือน ปิดประตู หน้าต่างให้มิดชิด เพื่อป้องกันควันไฟ เเขม่า ฝุ่น และฝุ่นละอองขนาดเล็กเข้าภายในอาคาร บ้านเรือน และให้สวมสวมหน้ากากชนิดป้องกันฝุ่นละออง และก๊าซพิษ เพื่อลดความเสี่ยงจากการสูดดมควันไฟ เเขม่า ฝุ่น และฝุ่นละอองขนาดเล็กที่มีการปนเปื้อนของสารพิษต่าง ๆ
- ๓) กรณีที่จำเป็นต้องอยู่ใกล้สถานที่เกิดเหตุ ควรอยู่เหนือลม และสวมหน้ากากชนิดป้องกันฝุ่นละอองและก๊าซพิษ ลดการสูดดมควันไฟ เเขม่า ฝุ่น และฝุ่นละอองขนาดเล็กเข้าสู่ร่างกาย และควรจำกัดเวลาในการอยู่นอกอาคาร บ้านเรือน เพื่อลดการสูดดมกลิ่นเหม็นจากควันไฟ เเขม่า ฝุ่น และฝุ่นต่าง ๆ เข้าสู่ร่างกาย
- ๔) กรณีหน่วยงานภาครัฐ มีการแจ้งเตือนให้อพยพออกจากบ้านเรือน ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อลดความเสี่ยง ป้องกันอุบัติเหตุซ้ำซ้อนจากไฟไหม้ที่ลุกลาม
- ๕) สังเกตอาการตนเองและคนในครอบครัวอย่างใกล้ชิด หากมีอาการผิดปกติรุนแรง เช่น ไอถี่ หายใจลำบาก แน่นหรือเจ็บหน้าอก ระคายเคืองตา จมูก คลื่นไส้ เหนื่อยง่าย ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่และไปพบแพทย์ทันที
- ๖) เมื่อเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ หรือไม่ได้กลิ่นควันไฟ ให้เปิดประตู หน้าต่าง เพื่อระบายอากาศ และทำความสะอาด บ้าน เครื่องใช้ ที่นอน ผ้าห่ม สิ่งของต่าง ๆ ให้สะอาดทันที เพื่อไม่ให้มีสารพิษตกค้างสะสมในบ้าน
- ๗) หมั่นสังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ่อขยะ หากพบควันไฟ ประกายไฟ หรือเปลวไฟ ให้รีบโทรแจ้งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่โดยเร็วที่สุด เพื่อให้หน่วยงานเข้าเผชิญเหตุ และแรงดับไฟไหม้ในบ่อขยะได้อย่างทันท่วงที ลดการลุกลาม ลดปัญหาควันไฟและฝุ่นละอองขนาดเล็ก ทำให้เกิดความเสี่ยงที่น้อยที่สุดกับประชาชน
- ๘) ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ที่มีโรคประจำตัวเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ หายใจ และโรคหัวใจและหลอดเลือด เตรียมยาให้พร้อม และสังเกตอาการผิดปกติ หากมีปัญหาสุขภาพให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ หรือไปพบแพทย์ทันที

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ออกแบบก่อสร้างที่สามารถกำจัดมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓ (๑) แห่งกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกคำนิยาม คำว่า “เขตอนุรักษ์” แห่งข้อ ๓ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ เขตอนุรักษ์ป่าชายเลนป่าชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน รวมถึงพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตป่าเพื่อการอนุรักษ์เพิ่มเติม เขตอนุรักษ์ป่าชายเลน หรือเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ห้ามใช้พื้นที่ดังต่อไปนี้ เป็นสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

(๑) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๒

(๒) เขตอนุรักษ์ เว้นแต่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอนุญาตให้ดำเนินการได้ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

(๓) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด รวมถึงพื้นที่แหล่งมรดกโลกและแหล่งที่อยู่ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (tentative list) ของศูนย์มรดกโลก

(๔) แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์

(๕) พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม และน้ำป่าไหลหลากตามที่กรมทรัพยากรธรณีประกาศกำหนด

(๖) พื้นที่ห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

(๗) พื้นที่ห้ามก่อสร้างโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

- (๘) พื้นที่ห้ามก่อสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
- (๙) พื้นที่ซึ่งมีลักษณะกีดขวางการไหลของทางน้ำ และพื้นที่ที่มีโอกาสถูกน้ำกัดเซาะ
- (๑๐) พื้นที่ที่มีรอยแตก รอยเลื่อนขนาดใหญ่ตามที่กรมทรัพยากรธรณีประกาศกำหนด รวมทั้งมีโพรงหิน และพื้นที่ที่มีสภาพไม่มั่นคง”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

สันติ พร้อมพัฒน์

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
เลขที่ ๑๒๑๖
วันที่ ๒๘ ก.พ. ๒๕๖๗
พลา...

ที่ สธ ๐๙๕๕.๐๗/๒๑๐

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอให้แจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรการในการดูแลสุขลักษณะและจัดการบ่อกำจัดขยะให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันภัยไฟไหม้บ่อขยะ ลดความเสี่ยงสุขภาพประชาชน

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑ ฉบับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. คำแนะนำสำหรับประชาชนในการป้องกัน ดูแลตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ ลดความเสี่ยงทางสุขภาพจากกรณีไฟไหม้บ่อขยะ

ด้วยปัจจุบันเกิดสถานการณ์ไฟไหม้บ่อขยะในหลายพื้นที่เกิดเขม่า ควัน และฝุ่นละอองจากการเผาไหม้ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน ทำให้เกิดภาวะเจ็บป่วยโดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงกลุ่มเปราะบาง ทั้งผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ประกอบกับช่วงเวลานี้หลายจังหวัดของประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กสูงเกินค่ามาตรฐาน จึงทำให้เกิดมลพิษทางอากาศที่รุนแรงสะสมมากขึ้นและกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งถือเป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขที่ต้องมีกลไกการจัดการโดยเร่งด่วน เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงสุขภาพประชาชน จึงต้องมีการประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุม กำกับจัดการบ่อขยะในพื้นที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กรมอนามัย

ในการนี้ กรมอนามัย จึงประสานมายังท่าน เพื่อแจ้งให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรการและแนวทางดูแลสุขลักษณะและจัดการบ่อกำจัดขยะในพื้นที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะฉุกเฉินจากไฟไหม้บ่อขยะจนเป็นเหตุให้ประชาชนมีความเสี่ยงทางสุขภาพพร้อมให้มีกลไกการสื่อสารเตือนภัยประชาชนจากภัยคุกคามทางสุขภาพดังกล่าวที่รวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนรับรู้และสามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงสุขภาพได้ทันต่อเหตุการณ์ โดยสามารถประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติตามคำแนะนำสำหรับประชาชนของกรมอนามัย ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒. ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
เลขที่ ๕๗๑
วันที่ ๒๘ ก.พ. ๒๕๖๗

รายละเอียดสิ่งที่ส่งมาด้วย

กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย

โทร. ๐ ๒๕๔๐ ๕๓๔๕

โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๕๓๒๑

นายอรรถพล แก้วสัมฤทธิ์

รองอธิบดีกรมอนามัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอนามัย

อันตรายจากสารพิษที่มาจาก ไฟไหม้บ่อขยะ

การเกิดไฟไหม้บ่อขยะ ก่อให้เกิดควันและสารพิษแบบเฉียบพลัน เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ ก๊าซซิลิเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์ และฝุ่นละอองขนาดเล็ก เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์

คุณลักษณะ-สารเคมี

เป็นก๊าซไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไร้ระเหยติดไฟได้ง่าย มีผลกระทบต่อสุขภาพรุนแรง

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

- สัมผัสทางดวงตา เกิดการระคายเคืองตา ตาแดง
- สัมผัสทางการหายใจ ทำให้หายใจหอบ มีเมือก ปวดหัว คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนแรงเป็นตะคริว ตัวกระตุก
- สัมผัสทางผิวหนัง เกิดอาการคันและแสบผิวหนัง

ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์

คุณลักษณะ-สารเคมี

ก๊าซพิษ มีฤทธิ์กัดกร่อน มีผลกระทบต่อสุขภาพรุนแรง

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

- สัมผัสทางดวงตาเกิดการระคายเคืองตา ตาแดง
- สัมผัสทางการหายใจ ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ หายใจเร็ว หายใจถี่ ไอ
- สัมผัสทางผิวหนัง เกิดอาการคัน เป็นผื่นแดง ไหม้

ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์

คุณลักษณะ-สารเคมี

เป็นก๊าซพิษ มีความเป็นกรด ไม่มีสี มีกลิ่นฉุน

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

- สัมผัสทางดวงตา ตาแดง เกิดการระคายเคืองตา ส่งผลต่อการมองเห็น
- สัมผัสทางการหายใจ ทำให้เกิดการระคายเคืองจมูก และระบบทางเดินหายใจ หายใจหอบ หายใจถี่
- สัมผัสทางผิวหนังเกิดอาการคัน ผิวหนังเป็นผื่นแดง

ฝุ่นละอองขนาดเล็ก

คุณลักษณะ-สารเคมี

อนุภาคแขวนลอยในอากาศ ก้างขนาดเล็กมาก ๆ สามารถเข้าสู่ร่างกายในระดับถุงลม ระบบไหลเวียนโลหิต และอวัยวะอื่น

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

- เพิ่มความเสี่ยงเกิดโรกระบบทางเดินหายใจ กระตุ้นภาวะโรคหอบ หืด ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และโรคเส้นเลือดในสมอง

การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม สดผลกระทบท่อสุขภาพ

กรณีไฟไหม้บ่อขยะ

ปัญหาการเกิดไฟไหม้บ่อขยะในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่จัดการควบคุมดูแลที่เหมาะสม ได้แก่ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกอง หรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบโดยไม่มีการควบคุม รวมทั้งบ่อขยะเอกชน ไฟไหม้บ่อขยะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เกิดฝุ่นละออง ก๊าซพิษ การปนเปื้อนสารเคมีและโลหะหนักต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เช่น โรคมะเร็งทางเดินหายใจ การได้รับสัมผัสสารเคมีหรือก๊าซพิษจากควันไฟ

แนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

ประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงในพื้นที่ ได้แก่ ข้อมูลประชากรกลุ่มเสี่ยง ระดับความรุนแรงของสารมลพิษและความเสี่ยงสุขภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้การช่วยเหลือ

จัดเตรียมและสนับสนุนวัสดุหรือเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่ได้รับผลกระทบ

จัดเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น และอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้พร้อมใช้งาน

กรณีเปิดศูนย์อพยพ หรือศูนย์พักพิงชั่วคราว ให้ประเมินและเฝ้าระวังด้านสุขภาพ บาดเจ็บ และอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการขยะ ส้วม สิ่งปฏิกูล การสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

แนวปฏิบัติ สำหรับประชาชน

ติดตามข่าวสาร สถานการณ์การแจ้งเตือนภัยสุขภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

หลีกเลี่ยงการออกนอกอาคาร หากจำเป็น ควรสวมหน้ากากป้องกันสารเคมี หรือหน้ากากป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก เพื่อลดความเสี่ยงจากสารพิษ

กรณีหน่วยงานมีการแจ้งเตือนอพยพ ให้รีบอพยพไปอยู่ในที่ปลอดภัยทันที หลีกเลี่ยงการอยู่นอกอาคาร

ดูแลและเฝ้าระวังสุขภาพกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบางภายในบ้าน ได้แก่ ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ และผู้มีปัญหาโรคระบบทางเดินหายใจ หากมีอาการผิดปกติให้ไปพบแพทย์ทันที